

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 8 Ağustos 2016
Nr. Ref.: 972/16

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI63/16

Başvurucu

Astrit Pira

**Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesinin PN-II-.nr.8/2015 sayı ve 26
Kasım 2015 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu**

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Arta Rama-Hajrizi, Başkan
Ivan Ćukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Bekim Sejdiu, Üye
Selvete Gërxxhaliu-Krasniqi, Üye
Gresa Caka-Nimani, Üye

Başvurucu:

1. Başvuru Priştine mukimi Astrit Pira (bundan böyle: başvuru) tarafından teslim edilmiş olup, başvuru Mitroviçalı avukat Mahmut Halimi temsil etmiştir.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucu, kendisine 15 Aralık 2015 tarihinde teslim edilen Kosova Yüksek Mahkemesi (bundan böyle: Yüksek Mahkeme) PN-II-.nr.8/2015 sayı ve 26 Kasım 2015 tarihli kararına itiraz etmiştir.

Başvurunun Konusu

3. Başvurunun konusu, başvurucuya göre Kosova Cumhuriyeti Anayasasının (bundan böyle: Anayasa) 39. maddesi [Özgürlük ve Güvenlik Hakkı], 30. maddesi [Sanık Hakları] ve 31. maddesini [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] ihlal eden itiraz konusu karar hakkında anayasal denetim talebidir.
4. Başvurucu Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinden (bundan böyle: Mahkeme) ihtiyati tedbir konmasını, dolayısıyla *Priştine Temel Mahkemesinde PKR23/15 sayılı dava sürecinin durdurulmasını* talep etmiştir.

İlgili Hukuk

5. Başvuru Anayasanın 113.7 fıkrası, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Kanun (bundan böyle: Kanun) 47. maddesi ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan böyle: İçtüzük) 29. kuralına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

6. Başvurucu 13 Nisan 2016 tarihinde başvurusunu Mahkeme'ye teslim etmiştir.
7. Mahkeme Başkanı 15 Nisan 2016 tarihinde Üye Almiro Redrigues'i raportör yargıç olarak görevlendirmiş, Üyeler Altay Suroy (başkan), Snezhana Botusharova ve Gresa Caka-Nimani'den oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni belirlemiştir.
8. Mahkeme, başvurunun kaydedildiğini 16 Mayıs 2016 tarihinde başvurucuya bildirmiş ve başvurunun bir nüshasını Yüksek Mahkemeye göndermiştir.
9. Ön İnceleme Heyeti 14 Haziran 2016 tarihinde Raportör Yargıç'ın raporunu inceledikten sonra başvurunun kabul edilmezliği yönünde teklif sunmuştur.

Olguların Özeti

10. Özel Savcı (bundan böyle: ÖS) 21 Ekim 2010 tarihinde bazı suç fiilleri hakkında soruşturma başlatmıştır.
11. ÖS, silah tedariki, nakliyesi, üretimi, takası veya satışı, organize suç, dolandırıcılık, resmi makamın veya aracın kötüye kullanılması ve ekonomik yetkilerin kötüye kullanılmasına ilişkin suç fiillerini de dâhil edip başvurucuya da kapsayacak şekilde 9 Haziran 2011 tarihinde soruşturmasını genişletmiştir.

12. Soruşturmanın süresi 7 Haziran 2013 tarihine kadar birkaç kere uzatılmıştır. ÖS 19 Temmuz 2013 tarihinde soruşturmayı askıya almıştır.
13. ÖS 19 Ocak 2014 tarihinde soruşturmanın yeniden başlatılmasına karar vermiş ve başvuru hakkında iddianame hazırlamıştır.
14. Başvurucunun savunma avukatı iddianamenin Ceza Muhakeme Usulü Kanununun 159. maddesinde belirlenmiş olan yasal süre geçtikten sonra hazırlandığı gerekçesiyle itiraz etmiştir.
15. Temel Mahkeme 28 Mayıs 2015 tarihinde (PKR23/15, PPS:108/10 sayılı karar) savunma avukatının uyarılarını dikkate almaya ve iddianameyi süresi geçmiş olarak reddetmeye karar vermiştir.
16. ÖS İstinaf Mahkemesine itiraz ederek *iddianame hazırlamak için yasal süre bulunmadığı ve zamanaşımı şartı dışında savcının herhangi bir zamanda iddianame hazırlayabileceğini ileri sürmüştür.*
17. İstinaf Mahkemesi 19 Ağustos 2015 tarihinde (PN 340/15 sayılı kararlar) ÖS'nin itirazını temelden yoksun bularak reddetmiştir.
18. İstinaf Mahkemesi şu gerekçeyi bildirmiştir: *Temel Mahkeme olgusal süreç ile hukuki durumu ayrıntılı olarak incelemiştir. Mahkeme Heyeti, Temel Mahkeme tespit ve gerekçelerine tamamen kanidir. Mahkeme Heyeti bu nedenle bu gerekçeyle oydaş olup tespiti tamamen doğrudur.*
19. İstinaf Mahkemesi şu tespiti bildirmiştir: *Ceza Muhakeme Usulü Kanununun (CMUK) 159. madde 1. fıkrası uyarınca bahse konu soruşturmanın ya iki (2) yıllık süre içerisinde iddianame hazırlanarak sonuçlanması veya derhal askıya alınması gerekir. CMUK 68. maddesine göre soruşturmanın durdurulması, sürecin müteakip aşaması yapılamadığından tüm sürecin durdurulması anlamına gelir. Bahse konu davada soruşturma süresi savcılık iddianame hazırlamadan önce bitmişti. Bunu neticesi olarak savcı, ceza muhakeme süreci durdurulmuş olduğu aşamada kanuna aykırı olduğu halde iddianame hazırlamıştır.*
20. ÖS 22 Eylül 2015 tarihinde Yüksek Mahkemeye itiraz dilekçesi sunmuş, dilekçesinde şu iddiayı ileri sürmüştür:

İtiraz edilen karar ilgili tarafın Kosova Cumhuriyeti Anayasası ve CMUK tarafından güvence altına alınan hakkını ve Kosova'nın bir diğer kanunu, daha açık bir ifadeyle Anayasa'nın 109. madde 1. fıkrası, Devlet Savcılığı Hakkında Kanununun 4. madde 2. fıkrası ve 7. madde 1.7 ve 1.8 bentleri ve CMUK 49. maddesi (CMUK 415. madde 1. fıkra 1.1, 1.2 ve 1.3 bentleri) ile güvence altına alınan hakları, CMUK 415. madde 1. fıkra 1.1 – 1.3 bentleriyle güvence altına alınan haklarının sağlanması anlamında usul hakkını (CMUK 415. madde 1. fıkra 1.4 bendi) haklarını ihlal etmiştir. Daha kesin bir ifadeyle itiraz konusu kararın CMUK 404. madde 1. fıkrası uyarınca kararı belirleyici unsurlara ilişkin gerekçesi (CMUK 384. madde 1. fıkrası 1.12 bendi) eksiktir ve İstinaf Mahkemesi CMUK 158. madde 68. fıkra ve 253. madde 1. fıkra hükümlerini yanlış

yere uygulamış, CMUK 4. madde 1. fıkrası ve 240. madde 1. fıkrasını dikkate almamıştır. İtiraz konusu karar ceza muhakemesi esas hükümlerine aykırıdır (CMUK 384. madde 2. fıkra 1. bent).

21. Yüksek 26 Kasım 2015 tarihinde ÖS itirazını kabul etmiş ve İstinaf Mahkemesinin kararını değiştirmiştir (PN.II. nr. 8/2015 sayılı karar).

22. Yüksek Mahkeme aşağıdaki gerekçeyi bildirmiştir:

CMUK'ta iddianame hazırlama süresinin açık bir şekilde belirtilmediği açıktır ve bu talihsizliktir. Öyle ki CMUK'un hiçbir hükmü iddianamenin "süresi geçmiş" olduğunu veya bu esasa göre iddianamenin reddini belirleyen hiçbir koşulu ayrıntılı bir şekilde belirtmemiştir. Mahkeme heyeti ilk başta yargılama usulünün dört aşamasını ayrıntılı bir şekilde belirleyen CMUK 68. maddesini dikkate almıştır: soruşturma aşaması, iddianame hazırlama aşaması ve mahkeme sürecinin ilan edilmesi ve kanun yolu aşaması. Mahkeme heyeti CMUK'ta ceza yargılaması aşamalarının bu açık farklarla yasa koyucu tarafından ortaya konmasının amacının iddianame hazırlama aşamasının (iddianame ve beyan aşaması) ceza yargılamasının birinci aşaması (soruşturma aşaması) değil, ikinci aşamasına girdiğini ortaya koymaktır. Bu bakış açısı CMUK'un 159. maddesiyle güçlendirilmiştir. Bu madde soruşturma aşamasının süreleriyle ilgili olarak son derece açıktır ve iddianamenin belli bir sürede hazırlanması gerektiğine ilişkin hiçbir hüküm içermez. Mahkeme heyeti daha sonra soruşturma aşaması sonuçlandıktan sonra savcının atacağı adımları açıkça belirlemiş olan CMUK 240. maddesini dikkate almıştır. 1. fıkra Devlet Savcısı tarafından hazırlanan iddianameye göre mahkeme sürecini, 2. fıkra ise Devlet Savcısının soruşturmanın sonuçlanması için karar çıkaracağını belirlemiştir. Her iki durum açık bir şekilde soruşturmanın sonuçlanmasına atıfta bulunmuştur ve mahkeme heyeti iddianame hazırlamanın soruşturma aşamasının parçası olmadığı ve CMUK 159. maddesinde belirlenmiş olan yasal sürelerle tabi olmayacağı görüşündedir. Aynı şekilde Devlet Savcısının iddianame hazırlama veya karar çıkarma adımlarından hangisini atacağına ilişkin karar alma durumunda olamayışı mantıklı değildir. Aynı şekilde açıkça bilinen şey iddianamelerin tipik bir şekilde uzun ve ayrıntılı belge oldukları ve kesin ve doğru hazırlanmaları için uzun zaman aldıklarıdır. Mahkeme heyeti oyçokluğuyla iddianame hazırlamakla ilgili bir süre olmadığını tespit etmiştir. "Süresi aşılmış" iddianame CMUK'ta öngörülmemiştir. Devlet Savcısı ancak suç filini zamanaşımıyla sınırlandırılmıştır. Fakat Devlet Savcılığına soruşturma bitiminden hemen sonra mümkün olan en kısa sürede iddianame hazırlaması önerilir, çünkü makul süre geçtikçe adil yargılanma hakkı ihlali tehdidi artar. Dahası her mahkeme suçlama esasına ilişkin ceza kararı alırken ceza yargılama süresinin bir bütün olarak dikkate alır.

Başvurucunun İddiaları

23. Başvurucu, Kosova Cumhuriyeti Anayasasının 29, 30 ve 31 maddeleri ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesiyle güvence altına alınmış bireysel haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

24. Başvurucu Yüksek Mahkemenin adil ve tarafsız yargılanma hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür. Zira, *Ceza Muhakemesi Usul Kanunu, soruşturma kararının çıkarıldığı tarihten itibaren 2 (iki) yıllık süre içerisinde iddianame hazırlanmaması durumunda iddianame hakkını yitirme etkisi olan önleyici süreler öngörmüştür.*
25. Başvurucu ayrıca şunu da iddia etmiştir: *itiraz konusu kararın CMUK 404. madde 1. fıkrası gereğince karar belirleyici gerekçesi eksiktir (CMUK 384. madde 1. fıkra 1.12 bent).*
26. Başvurucu devamında Yüksek Mahkemeni kararıyla ilgili şu iddiaya yer vermiştir: *Hukukun üstünlüğü ve hukuk güvencesi ilkesi ihlalinde Yüksek Mahkemenin karar alma tutum ve standartları göz önünde bulundurulmazsa, mevcut davada olduğu gibi, taraflar Anayasa, kanun ve içtihadı nasıl dayanacaklarını bilemezler.*

Başvurunun Kabul Edilirliği

27. Mahkeme, başvuruda Anayasada belirtilmiş ve Kanun ile İçtüzükte ayrıntıları verilmiş olan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmek durumundadır.

28. Mahkeme bu anlamda Anayasa'nın 113. madde [Yargılama Yetkisi ve Yetkili Taraflar] 1 ve 7. fıkralarına atıfta bulunur. Fıkra şöyledir:

1. Anayasa Mahkemesi, yasal şekilde sadece yetkili makamlarca açılmış davalar hakkında karar verir.
[...]

Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

29. Mahkeme ayrıca Kanunu 48. maddesine [İstemin doğruluğu] de atıfta bulunur. Madde şöyledir:

İstem müracaatında bulunan kişi, isteminde hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini tahmin ettiğini ve müracaatta bulunan kişinin itirazda bulunmak istediği kamu otoritenin somut işleminin hangisi olduğu konusunda doğru bir açıklama yapmakla görevlidir.

30. Mahkeme devamında içtüzüğün 36 (1) (d) ile (2) (d) kurallarına [Kabul Edilirlilik Kriterleri] atıfta bulunur. Kurallar şöyledir:

(1) Mahkeme başvuruları yalnız şu hallerde görüşebilir:
[...]

d) Başvuru prima facie olarak açıkça temellendirildiği veya temelden yoksun olmadığı zaman.

(2) Mahkeme şu kanaatlere vardığında başvuruyu açıkça temelden yoksun olduğunu ilan eder:

[..]

d) Başvurucunun kendi iddiasını yeterli şekilde kanıtlayamadığı zaman.

31. Mahkeme başvurucunun itiraz konusu kararla Anayasa ile güvence altına alınmış olan özgürlük ve güvenlik hakkı, sanık hakları ile adil ve tarafsız yargılanma hakkının ihlal edildiği yönündeki iddiasını hatırlatır.

32. Mahkeme Anayasa'da yer alıp atıfta bulunulan 29, 30 ve 31. madde hükümlerinin bilincindedir. Maddeler şöyledir:

33. Madde 29 [Özgürlük ve Güvenlik Hakkı]

1. Herkesin özgürlük ve güvenlik hakkı güvenceye bağlıdır. Aşağıdaki durumlarda yasaların öngördüğü ve yetkili mahkemenin yasalara uygun şekilde aldığı kararlar dışında hiç kimse özgürlükten yoksun bırakılamaz:

(1) İşlenen suçtan dolayı hapis cezasının verilmesi;

(2) Bir esasa göre zanlı olup, başka bir suçun işlenmesinin önlenmesi için gerekli ve zorunlu olduğu gerekçesiyle, mahkemeden önce, yasaların öngördüğü şekilde belli bir süre için geçici olarak özgürlüğünün kısıtlanması;

(3) Yetkili bir kurum tarafından, yasal bir emre uygun şekilde reşit olmayanların eğitim ve sosyalleşmesi amacıyla gözetim altında tutulması;

(4) Hastalıktan dolayı toplum için tehlike oluşturan kişinin gözetim altında tutulması;

(5) Kosova Cumhuriyetine yasal olmayan yollarla girişten dolayı ya da yasal iade veya çıkartma emri çıkartıldıktan sonra özgürlüğün kısıtlanması.

2. Özgürlükten yoksun bırakılan herkese, kendi anlayacağı dilde, özgürlükten yoksun bırakılmasının nedenleri bildirilmelidir. Yazılı olarak özgürlük kısıtlamasının nedenleri, mümkün olan en kısa sürede bildirilmelidir. Mahkeme emri olmaksızın özgürlüğü kısıtlanan herkes, alıkonduğu andan itibaren en geç 48 saat içerisinde yargıç karşısına çıkartılmalı; karşısına çıkarıldığı andan itibaren yargıç, en geç 48 saat içerisinde tutuklanmasına veya serbest bırakılmasına karar verir. İlgili kişinin toplum için tehlike oluşturduğu veya yargılanmadan kaçacağı tehlikesi olduğu yönünde yargıcın karar vermesi dışındaki durumlarda, tutuklanan herkes, makul bir süre içerisinde mahkemeye çıkartılma veya yargılanmak üzere serbest bırakılma hakkına sahiptir.

3. Özgürlükten yoksun bırakılan herkese, herhangi bir beyanda bulunmama süresinin ne kadar olduğu, tercihinin göre müdafaa ve gecikmeden bununla ilgili kendi seçeceği kişiyi bilgilendirme hakkına sahip olduğu bildirilmelidir.

4. Tutuklama veya alıkoyma ile özgürlüğü kısıtlanan herkes, tutuklama veya alıkoymanın yasallığına karşı koymak için yasal araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Dava mahkeme tarafından en kısa sürede

karara bağlanacak ve tutuklama veya alıkoymanın yasal olmaması halinde, kişinin serbest bırakılmasına emredilecektir.

5. Bu madde hükümlerine aykırı şekilde tutuklanan veya alıkonan kişi, yasanın öngördüğü şekilde tazminat hakkına sahiptir.

6. Cezasını çeken kişi, özgürlükten yoksun bırakılma koşullarıyla ilgili, yasayla belirlenen şekilde şikâyetle bulunma hakkına sahiptir.

34. Madde 30 [Sanık Hakları]

Ceza gerektiren suçlarla suçlanan herkes, aşağıdaki asgari haklara sahiptir:

(1) Kendi anladığı dilde, kendine yönelik suçlamanın türü ve nedeni hakkında bilgilendirilme;

(2) Yasal hakları hakkında bilgilendirilme;

(3) Savunmasını hazırlayacak yeterli süre, olanak ve araçlara sahip olma;

(4) Yargılamanın yapıldığı dili anlamadığı veya konuşmadığı durumlarda, ücretsiz tercüme desteğine sahip olma;

(5) Kendi seçtiği bir müdafinin yardımını alma, onunla rahat iletişim kurma ve yeterli parası olmadığı zaman ücretsiz müdafaanın sağlanması;

(6) Kendi kendine karşı tanıklık etmesi veya suçluluğunu kabul etmesi için sıkıştırılmaması.

35. Madde 31 [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı]

1. Herkesin mahkeme, diğer devlet organları ve kamusal yetkiye sahip kurumların nezdinde eşit muamele haklarının korunması güvenceye bağlıdır.

2. Herkes, yasalara göre kurulmuş bağımsız ve tarafsız mahkemenin makul bir süre içerisinde kendisi hakkında kararlaştırdığı hak ve sorumlulukları veya işlediği herhangi bir suç duyurusu duruşmasının kamuya açık yapılması hakkına sahiptir.

3. Mahkemenin özel durumlarda adaletin yerini bulması için, kamu düzeni ve ulusal güvenlik için, reşit olmayanların çıkarlarının korunması için veya tarafların özel yaşamlarının korunması için, yasanın belirlediği şekilde halk ve basın mensuplarının duruşmadan çıkartılmasını gerekli gördüğü durumlar dışında, duruşmalar kamuya açıktır.

4. Ceza gerektiren suçla suçlanan herkes tanıklara soru sorabilir ve tanıkların, uzmanların ve kanıtları açığa çıkartabilecek diğer kişileri zorunlu katılımını talep edebilir.

5. Ceza gerektiren suçla suçlanan herkes, yasalara uygun şekilde suçluluğu ispatlanmadıkça, suçsuz sayılır.

6. Yeterli maddi kaynakları olmayanlara, adalete etkin bir yaklaşım sağlanması için hukuk danışmanlığı zorunlu ise, ücretsiz müdafa sağlanır.

7. Reşit olmayanları kapsayan muhakeme usulleri, reşit olmayanlara yönelik özel kural ve usullere uyarak yasayla düzenlenir.

36. Mahkeme, başvuruçunun esas argümanının soruşturmaının başlamasından 2 (iki) yıl sonra iddianamenin hazırlanmasının ceza kanununa aykırı olup olmadığı tartışmasının olduğunu hatırlatır. Başvuruçucu itiraz konusu kararlarla *Kosova Cumhuriyeti Anayasasının 109. madde 1. fıkrası, Devlet Savcılığı Hakkında Kanunun 4. madde 2. fıkrası ve 7. madde 1. fıkrası 1.7 ve 1.8 bentlerinin ve de CMUK 49. maddesi (CMUK 415. madde 1. fıkrası 1.1, 1.2 ve 1.3 bentleri) ve CMUK 415. madde 1. fıkrası 1.1 – 1.3 bentlerinden kaynaklı hakkın güvence altına alınması amacıyla usu hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.*
37. Aslında başvuruçucu Yüksek Mahkemenin iddianame hazırlama süresi konusunda kanunu yanlış yorumladığı yönünde şikâyet etmekte ve Yüksek Mahkemenin kanun hükümlerini başka bir şekilde yorumlaması gerektiğini ileri sürmektedir.
38. Mahkeme, Yüksek Mahkemenin Temel Mahkeme ile İstinaf Mahkemesi kararlarını dikkate aldığını gözlemlemiştir. Yüksek Mahkeme daha sonra gözlemine dayanarak davayı incelemeye başlamış “*CMUK’ta iddianameyi ‘süresi geçmiş’ olarak reddini gerektirecek veya geçersiz kılacak hiçbir hüküm olmadığını*” tespit etmiştir. Yüksek Mahkeme daha sonra Cezam Muhakemesi Usul Kanununun 68, 159 ve 240. maddelerine ilişkin yorumlamaları üzerinde durarak “*CMUK’un 159. maddesine göre iddianame hazırlamanın herhangi bir yasal süreye tabi olmadığını*” değerlendirmiştir. Yüksek Mahkeme sonunda *iddianame hazırlama konusunda süre olmadığı*” sonucuna varmıştır. *Süresi geçmiş iddianame CMUK’ta öngörülmemiştir.*
39. Mahkeme, başvuruçunun iddiasını soruşturmaının başlamasından 2 (iki) yıl sonra ÖS tarafından iddianamenin hazırlanmasıyla ilgili olarak Yüksek Mahkeme tarafından Ceza Mahkemesi Usul Kanunu 68, 159 ve 240. maddelerinin yanlış uygulanmasına dayandırdığını değerlendirmiştir. Usule ilişkin bu iddia meşruiyet alanına girdiği için Anayasa Mahkemesinin yargılama yetkisi alanına girmediğinden Mahkeme tarafından görüülemez. Mahkeme diğer yandan “*yerli kanunlarla belirlenmiş yasal sürelerle riayet edilmemenin Sözleşmenin 6. madde 1. fıkrasına aykırı olmadığını*” altını çizer. (bkz. AİHM, *Mitkus v. Letonya*, Başvuru No: 7259/03, 2 Ekim 2012 tarihli karar, 88. paragraf)
40. Mahkeme bu doğrultuda Yüksek Mahkemenin mevcut kanunları doğru yorumlayıp yorumlamadığını (meşruiyet) belirlemek görevi olmadığını, ama Yüksek Mahkeme kararıyla başvuruçunun Anayasa ile güvence altına alınmış haklarının ihlal edilip edilmediğini incelemek (anayasal denetim) olduğunu belirtir. Mahkeme, bir mahkeme tarafından başka bir karar yerine diğer bir kararı alma yolunu açmış olan bir kanunu kendi başına inceleyemez. Aksi halde Mahkeme “dördüncü derece mahkemesi” olarak hareket etmiş olacaktır. Olguları doğrulamak, usul ve maddi hukuka ilişkin kuralların yorumlanıp uygulamak hukuk mahkemelerinin rolü ve görevidir (bkz. *mutatis mutandis Garcia Ruiz – İspanya* [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. maddesi; KI72/14 numaralı başvuru, Başvuruçucu *Besa Qirezi*, 4 Şubat 2015 tarihli karar, 65. paragraf).

41. Mahkeme, başvuruçunun özgürlük ve güvenlik hakkı, sanık hakları ile adil ve tarafsız yargılanma hakkı ihlali iddiasını destekleyecek deliller sunmadığı ve onun atıfta bulunduğu anayasal hakların ihlalini kanıtlamadığı görüşündedir.
42. Mahkeme, AİHS'nin 6. maddesiyle alakalı Anayasa'nın 30. maddesinin belirlediğı ve AİHS'nin 6. maddesiyle alakalı Anayasa'nın 31. maddesinin belirlediğı üzere *asgari haklardan* yararlanmayı meşru kılabilcek şekilde AİHS'nin 5. maddesiyle bağlantılı Anayasa'nın 29. maddesi alanına giren *özgürlükten mahrum edilmiş* olmakla ilgili durumlara ilişkin veya ilgili herhangi olguya başvuruçunun atıfta bulunmadığını tespit etmiştir.
43. Mahkeme bu değerlendirmenin, genel amacı hiç kimsenin keyfi bir şekilde özgürlüğünden mahrum edilmemesi olan AİHS 5. maddesine göre oluşturulmuş AİHM içtihadına uygun olduğu görüşündedir (*Assanidze v. Gürcistan*, başvuru No: 71503/01, 8 Nisan 2004 tarihli karar). AİHM içtihadına göre AİHS'nin 6. maddesi bir başvuruçunun bir suç fiili hakkında suçlanma aşamasına geldiğinde uygulanır (*Zaprianov v. Bulgaristan*, başvuru No: 41171/98, 30 Eylül 2004 tarihli karar). AİHM içtihadına göre bundan başka, AİHS'nin 6. maddesiyle duruşma yapılmasıyla alakalı sağlanmış olan güvencenin sözlü duruşmayı özel anlamda kapsadığı da tespit edilmiştir.
44. Mahkeme, bundan başka, başvuruçunun Yüksek Mahkemedeki süreçlerin hakkaniyetsiz veya keyfi olduğunu ya da iddia edildiğı şekilde Ceza Mahkemesi Usul Kanununun 68, 159 ve 240. maddelerinin yanlış uygulanmasıyla Anayasa ile güvence altına alınan hak ve özgürlüklerin ihlalini kanıtlayan delil sunmadığı kanaatindedir. Mahkeme, Ceza Muhakemesi Usul Kanununun 68, 159 ve 240. maddelerinin yorumlanmasının meşruiyet meselesi olduğunu vurgular. Başvuruçucu tarafından hiçbir anayasal mesele doğrulanmamış ve kanıtlanmamıştır.
45. Mahkeme, Anayasa Mahkemesi için bağlayıcı olan dava olgularının doğrulanması ve kanunların yorumlanması, bulgu ve tespitlerinin kuralı hukuk mahkemelerinin özel yetkisi olduğunu vurgular. Ancak hukuk mahkemesinin kararı keyfi olduğu durumlarda, Mahkeme onu inceleyebilir ve incelemesi gerekir (bkz. *Sisojeva ve diğçerleri v. Letonya* [DHM], başvuru No: 60657/00, 15 Ocak 2007 tarihli kararın 89. paragrafı).
46. Bunun dışında Mahkeme, başvuruçunun dava sonucundan memnun olmadığını, ancak memnuniyetsizliğin Anayasa'nın 29. maddesi [Özgürlük ve Güvenlik Hakkı], 30. maddesi [Sanık Hakları] ve 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] ihlaline ilişkin kanıtlanabilir başvuru yapmaya yarayamayacağını tespit etmiştir (bkz. Anayasa Mahkemesi Başvuru No: KI12/11, *Shaban Gojnovci*, 28 Mayıs 2012 tarihli Kabul Edilmezlik Kararı, 28. paragraf).
47. Mahkeme, Anayasa'nın belirlediğı ve Kanun ile İçtüzükte ayrıntılarının verildiğı kabul edilirlilik kriterlerinin yerine getirilmediğı ve anayasal esaslara göre başvuruçunu açıkça kabul edilmez olduğu sonucuna varmıştır.
48. Sonuç olarak Anayasa ve İçtüzüğün 36. kuralı (1) (d) ve 2 (b) ile (d) bentleri uyarınca başvuru açıkça temelden yoksun olduğundan kabul edilmezdir.

İhtiyati Tedbir Talebi

49. Mahkeme başvuruçunun ihtiyati tedbir konup “*Priştine Temel Mahkemesi PKR 23/15 sayılı kararı hakkında yürütmeyi durdurma kararı çıkarılmasını*” talep ettiğini de hatırlatır.
50. Mahkeme başvuruçunun anayasal temellere göre açıkça temelden yoksun ve kabul edilmez olduğunu yukarıda tespit etmiştir.
51. Bu yüzden Kanunun 27.1 fıkrası ve İçtüzüğüün 55 (4) kuralı gereğince ihtiyati tedbir talebi temelden yoksun olarak reddedilmiştir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.7 fıkrası, Kanun'un 27.1 ve 48. maddeleri ve İçtüzüğüün 54 (4) ve 56 (2) kuralları uyarınca Kosova Anayasa Mahkemesi'nin 14 Haziran 2016 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvuruçunun kabul edilmez olduğunun İLANINA,
- II. İhtiyati tedbir talebinin REDDİNE,
- III. Kararın taraflara TEBLİĞ EDİLMESİNE,
- IV. Kanunun 20.4 maddesi uyarınca bu kararın Resmi Gazetede YAYIMLANMASINA karar verilmiştir.
- V. İşbu kararın derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Almiro Redrigues

Arta Rama-Hajrizi